अर्नमा गाउँपालिकाको अध्यक्ष श्री अशोक कुमार यादवज्यूले अर्नमा गाउँपालिकाको गाउँ सभामा पेश गर्नु भएको

नीति तथा कार्यक्रम

अर्नमा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
अर्नमा, सिरहा

मधेश प्रदेश,नेपाल

२०८१ बैशाख ०७ गते

क. बिधमान परिवेश

हामी सँग भएका जनशक्ति, श्रोत, साधन प्रर्यास नभएको तितो यथार्थ सवैको समुने नै छ। यसका वावजुद परिवर्तन, इच्छाशक्ति, मिहिनेत, इमान्दारीता, सहकार्य, समन्वय, सहयोग अन्तरसम्वन्ध तथा सहअस्तितवबाट सम्भव छ भन्ने कुरामा विश्वास राख्दै मौजुद्धा जनशक्तिको वैज्ञानिक व्यवस्थापन तथा असल कार्यलाई निरन्तरता खराव लाई अन्त्य गर्ने जमर्कोको साथ केही अल्पकालिन र दीर्घकालिन नीतिहरु तय गर्दै अर्नमा गाउँपालिकाको सर्वाङ्गिन विकास गर्ने दृढ संकल्पका साथ अगाडी बढेका छौ।

शिक्षानै परिवर्तनको उदगम विन्दु हो भन्ने विषयलाई आत्मसाथ गर्दै शिक्षालाई प्रमुख प्रथमिकतामा राखि अगाडी बढेको हामि सबैले अनुभुति गरेकै विषय हो । स्वास्थ्य सेवामा सुधार भई यस भेगका जनताले महङ्गो शुल्क तिरी बाहिर उपचार गराउन जाने बाध्यतालाई केहि हद सम्म न्युनीकरण गर्न सफल भएका छौ । १५ शैंया अस्पताल सेवा सञ्चालनमा रहेको सर्वविधितै छ । यसै गरी मल खाद्य, विउ विजन आपूर्ति गरी सिंचाईको दीर्घकालिन योजना सहित अगामी दिनमा कृषिमा व्यापक आधुनिकीकरण, यान्त्रिकिंरण, विविधीकरण गर्ने बाटोमा अगाडी बढेका छौं । यसै गरी रोजगारी सिर्जना गरी गरिवी निवारण गर्न तथा दिगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्न तत्काल केही निर्णय एवं योजनाका साथ अगाडी बढेको अवस्था छ । थप धेरै विषयहरु अध्ययन गरी नीति कार्यक्रम योजना तथा बजेटमा समेट्ने प्रयास गरिएको छ । हामीले लिएको नीति, योजना कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सम्पूर्ण गा.पा.पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वास्थ्यकर्मी, शिक्षक, सुरक्षा निकाय, पत्राकार अर्नमा वासी जनताले सकारात्मक सहयोग गर्ने अपेक्षा र विश्वास लिएको छु ।

ख. नीति कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरुः

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरु, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी ब्यवसायीहरु, सामाजिक संघसंस्थाहरु तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै आएको छ। विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरुले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानुनी ढाँचा भित्र आवद्ध गराउने हो । आम नागरिकहरुले साथ सहयोग, सुझाव दिने हो । जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ।

CamScanner

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O & M) लाई अद्यावधिक रुपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितव्ययी वनाइनेछ । यसवाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ। संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्तअनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न भरपुर प्रयत्न गरिने छ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्वी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएकोछ । जनताको मौलिक अधिकार प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागिताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहीता लाई जोड दिइनेछ ।अन्य आधारहरुलाई वुदागत रुपमा देहाय बमोजिम समेटने प्रयास गरेको छ ।

- नेपालको संविधानका प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका नीतिहरु, स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली एवं एकल तथा साझा अधिकार सूची,
- संघीय सरकारको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरु,
- संघीय सरकारले अबलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तिय नीतिहरु,
- प्रदेश सरकारले लिएका आर्थिक एवं वित्तिय नीतिहरु,
- स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरु,
- नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिबद्धताहरु,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन तथा अन्य कानूनी प्रावधानहरु,
- स्थानीय तहका क्षेत्रगत नीति, रणनीतिहरु, योजना तथा अध्ययन प्रतिवेदनहरु,
- विकासका समसामयिक मुद्धाहरु: सामुदायिक विधालयको शिक्षामा सुधार, स्वास्थ्य सेवाको उपलब्धता र पहुँच, कृषिको विविधिकरण व्यवसायीकरण, सामाजिक संरक्षण, दिगो विकास लक्ष्य, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन, पोषण सुरक्षा, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेसिकरण, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, पूर्ण सरसफाई, उर्जा संकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरु,
- मध्यकालिन खर्च संग्रचनाले निर्देश गरेको कार्यक्रमहरू
- निर्वाचनको क्रममा जारी गरिएको निर्वाचन घोषाणापत्रहरु,
- अर्नमा गाउँपालिकाले आवश्यक ठानेका विषयहरु ।

ग. हाल सम्मको प्रमुख उपलब्धीहरु:

१. प्रशासनीक भवन चालु आ.व.मा सम्पन्न हुने अवस्थामा रहेको छ।

२. प्राथमिक अस्पताल सञ्चालनमा आएको छ ।

३. १५ शैयाको अस्पताल सम्पन्न हुने अवस्थामा रहेको छ ।

४. जनशक्ति व्यवस्थापनको कार्यमा प्रगति भएको छ ।

५. पर्यटकीय स्थलको लागि पोखरीमा सौन्दर्यकरणका सम्भाव्यता अध्ययन भएको छ ।

६. विधालयमा पूर्वाधार विकास निर्माणका सुनिश्चितता भएको छ ।

७. सिंचाईका लागि बोंडिङ्ग जडान भएको छ ।

८. स्वच्छ खानेपानिको लागि ह्याण्ड पाईप जडान गरिएको छ ।

९. लैङ्गिक समानता सामाजिक समावेशिकरण कार्यक्रम मार्फत सशक्तिकरणमा उल्लेख्य टेवा पुगेको छ ।

१०. सार्बजनिक सेवाप्रवाह जनमैत्री तथा जनता को नजिक रहेर सेवा गर्ने संस्कारको बिकाश भएको छ ।

११. पर्यटकिय क्षेत्र, धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक क्षेत्रको रुपमा रहेको महनौरको राजदेवी मन्दिर, महनौरको शिव मन्दिर, अर्नमा ३ को लुकेश्वरी मन्दिर र लाट्टी बैकी मन्दिर निर्माण कार्य यसै बर्षमा सम्पन्न हुने गरी कार्य अगाडी बढिसकेको छ ।

१२. बजार व्यवस्थापनको वैज्ञानिक मोडलको अध्यन शुरु हुने क्रममा छ ।

१३. युवा स्वरोजगार अन्तर्गत शिपमुलक कार्यक्रमहरु भएका छन् ।

घ. प्राथमिकताहरु

- सामाजिक विकासतर्फः शिक्षा र स्वास्थ्य
- आर्थिक विकास क्षेत्रका कृषि, पशु विकास र सहकारी
- भौतिक पूर्वाधर, सिचाइ
- उद्यमशिलताको विकास र रोजगारी सिर्जना
- नीतिगत, कानूनी एवं संरचनागत विकास
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सार्वजिनक खर्चमा वित्तिय अनुशासन तथा पारदर्शिता
- बालवालिकाको हित संरक्षण एवम् महिला सशक्तिकरण र क्षमता विकास
- ऐतिहासिक एवं धार्मिक सांस्कृतिक धरोहरहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन
- सरसफाई र वातावरणीय स्वच्छता अभिवृद्धि
- बन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन
- अन्य सरकारी निकाय, गैर सरकारी संघ संस्थाहरुसँग समन्वय र सहकार्य

ङ. विकास र समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर र चुनौती

विद्यमान अवसरहरूः

CamScanner

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेकाछन:

- संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
- आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
- विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु।
- गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
- सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
- सडक निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित हुनु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेकाछन:

१। रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।

२। बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।

३। गुणस्तरीय बीउबिजन/मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।

४। युवा जनशक्तिलाइ कृषि ब्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।

५। ब्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।

६। वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाइ उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु।

७। निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।

८। सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना ,डिजाइन तथा ड्रइङ विनागरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।

९। अव्यवस्थित वस्ती बिस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ति विकास गर्नु।

१०। वैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिलु तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु।

११। सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र ब्यवस्थित गर्नु ।

१२. विभिन्न कालखन्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।

उपस्थित गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरु,

सहभागितामूलक योजना तर्जुमा पद्धती अन्तर्गत विकासका आवश्यकता पहिचान देखि कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन, समेतको हरेक प्रक्रिया तथा तहमा सरोकारवाला वर्गहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्दै अपनत्व सृजना गर्ने र यसै मार्फत विकास कार्यलाई सन्तुलित एवं समावेशी तथा दिगो बनाउने अवधारणा अनुरुप वडा नागरिक मञ्च, वडावासी एवम् सरोकारवालाको व्यापक सहभागितामा वडा स्तरीय योजना तर्जुमा गोष्ठी, विषयगत समिति एवं एकीकृत योजना तर्जुमा गोष्ठीमा सम्बद्ध सवै सँग व्यापक अन्तरक्रिया र छलफल गरी प्राप्त सुझावहरुलाई समावेश गर्दै आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को क्षेत्रगत नीतिहरु यहाँहरु समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

१.सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति

ख. शिक्षा तर्फः

- सामूदायिक विधालयमा आवश्यक स्रोत साधन तथा जनशक्तीको क्रमिक रुपले परिपुर्ती गरिनेछ ।
- विधालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरुलाई कार्य सम्पादनको आधारमा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ।
- विधालय छाडने तथा दोहरिने प्रक्रियामा न्यूनिकरण गरि १०० प्रातिशत विधार्थी भर्ना गराई आधारभुत तहको शिक्षा अनिर्वाय र निःशुल्क हुने कार्यक्रमलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- सीप मुलक तथा प्रविधिमैत्री शैक्षणिक कार्यक्रमहरुलाई क्रमिक रुपले निरन्तरता दिइनेछ।
- साक्षरता कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा संचालन गरि साक्षर गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ।
- समता र समानतामुलक प्रक्रिया अपनाई विधालयमा गुणस्तरीय शिक्षाका लागि आवश्यकता अनुसारको कार्यक्रम कार्यन्वयनमा जोड दिइनेछ।
- मातृभाषामा स्थानिय पाठयक्रम निर्माण तथा कार्यन्वयनमा जोड दिइनेछ।
- विधालयमा अध्यनरत छात्राहरुको लागि सेनेटरी प्याडको उपलब्धता गर्ने/गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- विधालय स्तरीय शिक्षालाई प्रविधिमूलक बनाउन सिपमूलक अभिमूखिकरण तथा आवश्यकता अनुसारको कार्यक्रमहरु क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गरिनेछ।
- विभिन्न वर्ग तथा सामूदायिका विधार्थीहरुको सहभागीतामा सृजलनशील तथा उपलब्धिमूलक हुने किसिमको कार्यक्रमहरुलाई प्राथिमकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- विधालय स्तरीय हाजरीजवाफ,लेखन सीप,वक्तृत्वकला,खेलकुद नृत्य जस्ता विधार्थीहरुको अन्तरनिहित क्षमता प्रस्टफुटन हुने किसिमको कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ।

CamScanner

- यस गाउँपालिका भित्र एउटा नमूना विधलाय र क्याम्पस संचालनको आवश्यक प्रक्रिया बढाइनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका शिक्षकहरुको आवश्यकता तथा औचित्यता र विषयगतका आधारमा काज सरुवा लाई निरन्तरता दिइनेछ।
- सामूदायिक विधालयहरुमा शिक्षक विधार्थी अनुपातमा विषयगत दरबन्दी एवं शिक्षक दरवन्दी मिलान कार्यलाई सरुवाको माध्यमबाट व्यवस्थापन गरिनेछ।
- "उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्य गाउँपालिका हाम्रो पहिचान" भन्ने आदर्श लक्ष्य प्रासिका लागी सरकारी तथा निजि क्षेत्रका शैक्षिक संस्थाहरुबाट प्रदान गर्ने उच्च शिक्षालाई थप गुणस्तरीय र सर्वसुलभ तुल्याउन त्यस्ता प्राज्ञिक संस्थाहरुसंग सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ।
- सबै विधालयहरुमा पुस्तकालय,विज्ञान प्रयोगशाला र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापनाको नीति लिइनेछ।
- शिक्षक तथा विधालय कर्मचारीहरुको प्रारिश्रमिक मासिक रुपमा सोझै सम्वन्धित व्यक्तिको खातामा जम्मा हुने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गाउँपालिका भित्र संचालित सामूदायिक तथा धार्मिक जस्ता शिक्षालयहरुको आवश्यकता अनुसारको स्तर उन्नती गर्दै लगिनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका विधालयहरुमा क्रमिक रुपले बालविकास देखि सुदृढिकरण,व्यवस्थित बालमैत्री र प्रविधिमैत्री सिकाइको लागी आवश्यक पर्ने जनशक्ती तथा शैक्षिक सामाग्री लागयतका व्यस्थापन पक्षलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।
- गाउँपालिका भित्र संचालित विधालयहरुमध्ये शिक्षण सिकाई तथा अन्य शैक्षिक पक्षहरुको मूल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट विधालयलाई प्रोत्साहन गरी थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
- विधालय संग आवद्ध प्र.अ.,शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको लागी आवश्यकता बमोजिमका शैक्षिक अवलोकन तथा भ्रमण जस्ता कार्यहरुलाई प्राथमिकता बमोजिक कार्यान्यिन गरिनेछ।
- गाउँपालिका भित्र संचालित विधालयहरुको सुदृढिकरण तथा गुणात्मक सुधारको लागी आवश्यकता बमोजिम बजेट विनियोजन गरिनेछ।
- विधालयहरुमा विधार्थीहरुको लागि स्काउट कार्यक्रमहरु लाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाईने छ ।

ख. स्वास्थ्य

- चौविसै घण्टा इमरजेन्सी सेवा सहित १५ शैयाको अस्पताल सञ्चालन लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- निःशुल्क आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी र सुदृढ बनाउन स्वास्थ्य संस्थामा जनशक्ति, उपकरण तथा औषधीको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।

- समय समयमा निःशुल्क स्वास्थ्य सिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- बिधमान स्वास्थ्य केन्द्रको स्तरोन्नतिमा जोड दिइने छ । स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार अभियान अन्तर्गत संस्थागत सुधार र क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- महामारी रोगहरुको नियन्त्रणका लागि आवश्यक योजना र संयन्त्रको निर्माण गरिनेछ ।
- आयुर्वेदिक औषधालयको सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- पूर्ण खोप सुनिश्चितता गरिने छ ।
- स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरुलाई विगतमा दिंदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य सेवामा सवैको पहुँच सुनिश्चिता गरिनेछ ।
- कार्यालय समयमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीले निजि क्लिनिक सञ्चालनमा रोक लगाइनेछ ।
- १५ शैयाको अस्पताल विस्तार गर्दै ५० शैयाको अस्पताल निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- महिला स्वयंमसेविकाहरुको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरुको सेवालाई प्रभावकारी तुल्याईनेछ ।
- मातृ तथा नवजात शिशु मृत्यु दरको दिगो विकास लक्ष्य पुरा गर्न
  - क. संस्थागत प्रशुति सेवा ९० प्रतिशत पुर्याउनेछ ।
  - ख. प्रशुति सेवाको लागि गा.पा. भरी निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिनेछ ।
  - ग. प्रशुति तथा नवशिशु घर भेट कार्य गरिनेछ ।
  - घ. संस्थागत प्रशुति हुनेलाई पौष्टिक आहार तथा झुल प्रदान गरिनेछ ।
- ४० वर्ष माथिका समुदायलाई नसर्ने रोगको स्क्रिनिङ गरी निःशुल्क रुपमा उपाचार गरिनेछ ।
- पाठेघर झर्ने समस्या महिलाहरुको स्क्रिनिङ गरि निःशुल्क रुपमा उपचार गरिनेछ ।
- मानसिक रोग पिडित व्यक्तिहरुलाई विशेष उपचार तथा परामर्श दिइनेछ ।
- गर्भवती महिलाहरुको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रम संचालन निरन्तर्ता दिईनछ ।

ग. खानेपानी तथा सरसफाई तर्फः

- सवै गाउँवासीलाई आधारभुत खानेपानी तथा सरसफाई सेवा उपलब्ध गराउन खानेपानी, सरसफाई सम्बन्धि नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा गरिनेछ ।
- यस पालिकावाट सञ्चालन गरिने खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता कार्यक्रमलाई साझा अभियानको रुपमा विकास गरी व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य, मान, प्रतिष्ठा र इज्जतको सवालसँग जोडी कम

लागतमा बढी नतिजा आउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । यसका लागि पालिकाको १० वर्षिय खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता योजना (WASH Plan) तयार गरि सबै सरोकारवालाहरु र विकास साझेदारी संस्थाहरुलाई यसै योजनको लक्ष्य पूरा गर्न एकद्धार प्रणालीवाट कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

- दिगो विकास र नेपाल सरकारको विकास लक्ष्यलाई पूरा गर्नका लागि खानेपानी सुविधामा पहुँच नभएका जनताहरुको पहिचान गरी खानेपानी सुविधाहरु निर्माण गर्ने, पानी सुरक्षा योजनाहरु लागू गर्ने र खुला दिसामुक्त पछि खानेपानी सुरक्षित समुदाय (Water Safe Community) विकास गर्दै पूर्ण सरसफाई तर्फ अगाडि बढ्ने नीति लिईनेछ ।
- कुनै पनि समयमा आउन सक्ने विपद्सँग जुध्न सक्ने खानेपानी र सरसफाई संरचना निर्माण गर्नका साथै यसका लागि पूर्व तयारीका लागि आवश्यक क्षमता विकास गर्नका साथैसफा सरकार (Wash Government) सुनिश्चित गर्न वातावरण तयार गरिनेछ ।

घ. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिः

- गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सामाजिक तथा आर्थिक आवश्यकताहरु महिलाहरुको सम्मानजनक सहभागिता सुनिश्चित गर्न लक्षित तथा सिमान्तकृत महिलाहरुको क्षमता अभिवृद्धि र जिवनस्तर सुधारका लागि संरक्षणात्मक सेवा उपलब्ध गराई सशक्तिकरण गरिनेछ ।
- युवाहरुमा सीपमूलक र व्यवसायिक तालिम मार्फत सिर्जनात्मक क्षमताको विकास गरी स्वरोजगार सिर्जना हुने कार्यक्रम ल्याइने छ ।
- महिलाद्धारा सञ्चालित घरेलु उधोग, कृषि फार्म, पशु फार्म, व्यापार र व्यवसायको करमा विशेष छुट तथा अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- महिला हिंसा तथा बालबालिकाको श्रम सोसन को अन्त्य गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- बालश्रम मुक्त यस गाउँपालिकालाई बालमैत्री गाउँपालिकाको रुपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- एक दलित बस्ती एक उत्पादन केन्द्र स्थापना गरी दलित समुदायलाई आर्थिक रुपले सबल बनाइने छ ।
- गाउँ क्षेत्र भित्र छुवाछुत,सामाजिक कुरीति,अन्ध बिश्वास तथा सामाजिक,लैंगिक विभेद र हिंसा का घटना न्यूनीकरण का लागि स्थानीय नीति त कार्यक्रम तर्जुमा गरिने छ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासनलाई कार्यान्वयन गर्दै अघि बढाईनेछ ।

CamScanner

- बालबालिकाहरु तथा किसोरिहरु ससक्तिकरणका लागि बालश्रम,बाल विवाह, बहुविवाह दहेज/ दाइजो, बोक्सी प्रथा उन्मुलन गरी सामाजिक विकृति न्यूनिकरण गरिने नीति कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- युवा बेरोजगार ,पछि परेका वर्ग र आवश्यक ठहरिने यस गापा अन्तर्गतका सबै नागरिक, कर्मचारी तालिम र अभिमुखीकरण कार्यक्रम दिन एक तालिम केन्द्रको स्थापना गरिने छ ।
- महिला, दलित, जनजाति, मधेशी र विपन्न वर्गको सशक्तिकरणका लागि लोकसेवा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिने छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाने स्थानीय तहका नागरिकहरुको रोजगारीलाई सुरक्षित मर्यादित र लाभदायक बनाउन आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल क्लब संजाललाई प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरिनेछ ।

ङ. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरुले आर्जन गरेको ज्ञान र सिप सदुपयोग गर्दै स्वरोजगार र उधमशीलता विकासका लागि गाउँपालिका स्थानीय आर्थिक विकास योजना अन्तरगत समावेश भएका नवप्रवर्तनशील, लगायतका प्रोत्साहनमुखी कार्यक्रम संग आवद्ध गरिनेछ ।
- युवा उधमशिलता विकासका कार्यक्रमहरु मार्फत युवालाई "विदेश हैन विजनेस" भन्ने भावना जागृत तुल्याई स्वरोजगार उन्मुख गराइनेछ ।
- विपन्न, गरिब र सुकुम्वासी परिवारका युवाहरुलाई इलेक्ट्रोनिक्स समाग्री मर्मत, पलम्बिङ्ग तथा इलेक्ट्रिसियन, ब्युटि पार्लर, होटल म्यानेजमेन्ट, व्यावासायिक पशु पालन तथा तरकारी खेती जस्ता तलिमहरु प्रदान गरीबी न्युनीकरण र जिविकोपार्जनमा सहजीकरण गरिनेछ र

२. आर्थिक विकाश तर्फ

क. कृषि तथा पशुः

- गाउँपालिका क्षेत्रका उर्वर भूमिलाइ सिंचित गर्न सिचाँईको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशु पालन क्षेत्रको विकासमा कृषक समुह समिति सरकारी गैर सरकारी संस्थाहरुसँग साँझेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- अर्गानिक खेतीको विस्तार र तरकारी तथा खाधान्नमा विषादीको उचित व्यवस्थापन गर्न विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।

- स्थानीय उत्पादनलाई बजारमा बजारीकरण गरिनेछ।
- कृषि उपजमा किटनाशक औषधिको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै अर्गानिक उत्पादनमा जोड दिईने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- जडिबुटिलाइ संरक्षण, सम्बर्द्धनको लागि जडिवुटी खेति तथा सो को बजारीकरण को लागि आधुनिक तरीकाले विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- अर्गेनिक खेतीलाइ जोड दिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा संचालित सहकारी संस्थाहरुलाई मुल्य र मान्यताको आधारमा संचालित गर्न तथा नियमन गर्न प्रभावकारी पृष्टपोषण सहितको अनुगमन गरिनेछ ।
- कृषिमा आधारित कृषकहरुलाई परामर्श सेवा लयायतका अन्य सेवा प्रदान गर्न कार्यालयलाई व्यवस्थित एवं सेवाको सक्रियता बढाइने छ ।
- स्थनीय उत्पादन तथा बजारीकरणमा जोड दिदै कृषिमा यान्त्रिकिकरण, विविधिकरण र व्यवसायीकरण गरिनेछ ।
- मल खाध आपुर्तिका लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग समनव्य गरि अधिकतम पहल गरिनेछ ।
- विउ विजन वितरणमा पारदर्शी, यथार्थपरक र वैज्ञानिक तबरले गरिनेछ ।
- कृषि सहकारी समुह अनुगमन गरी मर्म विपरितका सहकरी समुहलाइ खारेज गरिनेछ ।
- कृषि सिचाइका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरि लागु गरिनेछ ।
- यस क्षेत्रका कृषकलाइ सिचाइमा पचास युनिट सम्मको महसुल निशुल्क तिर्नेछ ।
- गाइ भैसी बाखा ,माछा कुखुरा पालनमा आवश्यक सहुलियंत अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिंचाई, कृषि सडक, विधुतिकरण, कृषि बजार, सित भण्डार तथा गोदाम घरहरुको पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।

ख. पर्यटन तथा संस्कृति प्रवर्द्धन नीति

- पर्यटकीय तथा संस्कृति प्रवर्द्धनका लागि पोखरी सौन्दर्यकरणको सम्भाब्यता आध्ययन गरिनेछ।
- यस गाँउपालिकामा रहेको धमियायिनकोण थानलाई धार्मिक क्षेत्र तथा सांस्कृतिकऐतिहासिक क्षेत्र र गोतहा पोखरीको क्षेत्रलाई व्यवस्थित तथा विस्तार गरी पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकासका लागिअध्यन गरिनेछ।
- गाँउपालिका क्षेत्र भित्र बसोवास गर्ने सम्पुर्ण समुदायहरुको मौलिक परम्परा र भाषा संस्कृतिको जर्गेर्ना गर्न विशेष कार्यक्रमहरु लागु गरिनेछ।

CamScanner

- धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासीक रुपमा महत्वपूर्ण मठ मन्दिर आदीको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- मैथिली रितीरिवाज झल्कीने सास्कृतिक कार्यक्रमहरु,फागुन पुर्णिमा होली,दाहा मेला (मोहर्रम), झिझिया नाच, जट जटनी नाच, डोम कक्ष नाच, मिथिला चित्रकला लागायतका स्थानीय लोक सांस्कृतीको संरक्षण र सम्बर्द्धनको निम्ती सार्वजनिक र निजी साझेदारीमा कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका खुल्ला बहुसांस्कृतिक संग्रहालयको रुपमा विकास गर्न पुर्वाधार निर्माण गर्दा बहुसांस्कृतिक पहिचान र मौलिकता झल्किने वास्तुकला, मुर्तिकला, चित्रकला जस्ता संकेतहरु(SYMBOL) निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने महोत्सवहरुमा विविध जातीय भेषभुषा, कला साहित्य, संगित लगायतको झाँकी सहित प्रदर्शन गर्ने नीति लाइनेछ ।
- गाउँपालिका भत्र बोलिने विभिन्न जातजातीका मातृ भाषाहरुको संरक्षण गर्दै त्यस्ता भाषाको लिपी तथा व्यकरण लेखन तथा प्रकाशन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिका पर्यटन क्षेत्रको सम्भाव्यता अध्यन गरी सोही आधारमा पर्यटन पुर्वाधार विस्तार र पर्यटन विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- यस पालिका भित्र रहेका अर्नमा बजरको दुर्गा मन्दिर लालपुर चौको लोकेश्वरी देवी र गोसा पोखरीको लाटीबैकि लगायतका अन्य मठमन्दिर बिचको अन्तरसम्बन्ध कायम गरी धार्मिक सांस्कृतिक एवम् पुरातात्विक क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।

ग. उद्योग तथा वाणिज्य नीतिः

- यस गाउपालिका क्षेत्रमा सञ्चालन हुने सम्पुर्ण उद्योग तथा व्यवसायीहरुलाई करको दायरा भित्र ल्याउन विशेष अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला उधमी र आर्गेनिक मल उत्पादन गर्ने उधमीलाइ सहुलियत ऋण उपलब्ध गराइने छ ।
- परम्परागत तथा सांस्कृतिक रुपमा स्थानीय जनतामा रहेका कलालाई घरेलु तथा लघु उद्यमकोमाध्यमवाट प्रवर्द्धन गरी आय आर्जनको स्रोतको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- आर्थिक रुपमा पछि परेका दलित तथा विपन्न समुदायका युवा-युवती, सबै जातजातीका महिलाहरुलाई लघु उद्यमशिलता सम्बन्धि तालिम प्रदान गरि स्वरोजगारीमा टेवा पुऱ्याइनेछ
- गाँउपालिका क्षेत्रमा संचालित उद्योग एवं व्यवसायहरु स्थापनाको उदेश्य अनुरुप संचालन भए नभएको सम्वन्धमा नियमित अनुगमन गरिनेछ ।
- व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिचाई, कृषि सडक, विधुतिकरण, कृषि बजार, सित भण्डार तथा गोदाम घरहरुको पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।

घ. सहकारी नीतिः

- प्रत्येक वडामा सहकारी मार्फत दुध संकलन केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- सहकारी क्षेत्रलाई आर्थिक विकासको महत्वपुर्ण खम्बाको रुपमा विकास गर्न समुदायमा आधारित, सदस्य केन्द्रित, लोकतान्त्रिक, स्वायत्त तथा सुशासित संगठनको रुपमा प्रवर्द्धन गरि सहकारी मार्फत विकासात्मक कार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि, उद्योग र व्यवसायको सहकारीकरणको माध्यमबाट आत्मनिर्भर र दिगो रुपमा स्थानीय अर्थतन्त्रको निर्माण गरिनेछ ।
- स्थानीय सहकारी संस्थाहरुको दर्ता, नविकरण तथा व्यवस्थापन पारदर्शी तथा अनुमान योग्य बनाउदै नियमनकारी भुमिका निर्वाह गरिनेछ ।
- सहकारी संस्ताहरुलाई कोपोमिसमा आवद्ध गराईनेछ ।

ङ. राजश्व परिचालन नीति

- करको दायरा बढाई करको दर घटाउनेछ।
- कर तिर्न सबै करदातालाई प्रेरित गरिनेछ ।
- एक जना उत्कृष्ट करदातालाई सम्मान गरिनेछ।
- करतथा राजस्व प्रशासन लाई चुस्त, दुस्त बनाउन software प्रणाली अनिवार्य रुपमा लागु गरिनेछ।
- अधिक्तम जनतालाई सो स्फुर्तरुपमा करको दायरा भित्र ल्याउन उपयूत्त वातावरण श्रृजना गरी आवश्यक पहल गरिनेछ।
- समयमा र सबभन्दा बढी राजस्व तिर्ने एक जना कर्मचारीलाई उत्कृस्ट घोषणा गरि पुरस्कृत गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- करको दर सम्भवं भएसम्म न्युन्तम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ । प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरु बिच रहेको असमानता न्युनीकरण गर्दै लगिनेछ ।
- गाउँपालिका आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धिका लागि करका नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रहरु पहिचान गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयहरुसँग समन्वय गरी घर बहाल करमा रहेको चुहावट नियन्त्रण गर्न घरधनी र वहालमा रहनेहरुको अभिलेख अध्यावधिक राख्ने प्रणाली विकास गरिनेछ ।

च. आन्तरिक नियन्त्रण तथा लेखापरिक्षण नीतिः

- कानूनी रुपमा गर्नुपर्ने अन्तिम लेखा परिक्षण समयमै गर्ने व्यवस्था मिलाउने र साविकको गा.वि.स. तथा हालको गाउँ पालिकाको पेश्की तथा बेरुजु कडाईका साथ फछ्यौट गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- चौमसिक रुपमा आन्तरिक लेखा परिक्षणको व्यवस्था गरि सार्बजनिंक गरिनेछ ।

३.पुर्वाधार विकास नीति:

क. सडक तथा पूल

- कृषि सडकलाई प्राथमिकता दिई निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सडक सञ्जालको वास्तविक तथ्याङ्कन तयार गरी सडक गुरुयोजना निर्माण गरिने छ ।
- चालु आ.व.मा गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन सम्पन्न गरिने छ।
- गाँउको विभिन्न वडाहरुमा रहेको मुल बाटोहरु स्तरोन्नती गर्ने नीति लिइनेछ। गाँउको भित्री बाटोहरुलाइ आवश्यकता अनुसार फराकिलो बनाइ मुल बाटोसम्म जोड्ने ग्राभेल तथा RCC/Pcc ढलान जस्ता कार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- गाँउपालिका क्षेत्रको समग्र पुर्वाधार विकासका लागि चालू आ.व. मैयातायात गुरु योजनातयार गर्ने तथा एकिकृत ग्रामिण विकास योजना लागु गरिनेछ।
- माटो,ग्राभेल तथा टुक्रे योजनालाई निरुत्साहन गर्ने नीति लिइने छ।
- गाउँपालिका क्षेत्रको सडक तथा स-साना पुलहरु तथा पानि निकासको लागि होयुम पाईप जडान गर्ने नीतिहरु अंगिकार गर्नेछ ।
- गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरुबाट गाँउपालिका केन्द्र जोड्ने सडकहरुको स्तरोन्नती गरिने छ।
- सडकहरुको नियमित मर्मत संभारतथा निर्मित पूर्वाधार मर्मतका लागि एक मर्मत संभार कोष खडा गरी नियमित रुपमा मर्मत गरिने नीति लिईनेछ।
- गाउँपालिकामा रहेको खाली मैदानमा आवश्कता अनुसार गाउँपालिका स्तरीय रंगशाला निर्माण गर्न अध्ययन गरिनेछ।
- गा.पा.क्षेत्र भित्रका संरचना, जग्गा, जमिन, ग्रा.पा.का अधिनमा आउन सक्ने सम्भावित सम्पति खोजविन नापजाँच आदि कार्यको लागि प्राविधिकको व्यवस्था गरिनेछ।
- सामुहिक भुमिसुधार जल योजना बनाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- साना तथा मझौला सिंचाईको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
- आवधिक योजना, आवास योजना र वस्ति विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- दिर्घकालिन लगानी मार्ग दर्शनका लागि गाउँपालिका सडक गुरुयोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ
- वर्षातको समयमा क्षति हुने सडकहरुको संरक्षण गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट कार्य सम्पन्न गर्ने उपभोगता समितिलाई सम्मान गर्दै समग्र योजनाहरु लाई थप प्रभावकारी वानाउने नीति लिइनेछ ।
- सार्वजनिक स्थल मठ मन्दिर र धर्मशाला लगायत स्थानहरुमा रहेका अतिक्रमित जग्गाहरुको पहिचान गरि संरक्षण तथा संवद्धन गर्ने निति अवलम्बन गरिने छ ।

CamScanner

- दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्तिका लागि स्थानीय सरकार स्पष्ट नीति तथा कार्ययोजना बनाई बार्षिक योजनामा समावेश गरी कार्यनव्यनमा ल्याईनेछ ।
- गाउँपालिकाको योजनाहरु संचालन गर्दा भौगोलिक अवस्था प्रारम्भिक वतारणीय प्रभाव मुल्याङ्कन IEE र वतावरणिय प्रभाव मुल्याङ्कन EIA अनुसार योजनाहरु संचालन गरिनेछ ।
- गैरसरकारी संस्था मार्फत साझेदारिमा हुने योजनाहरुलाई जोडदिनेछ साथै सम्पुरक अनुदान बाट संचालन हुने योजनाहरुमा लागत साझेदारीका लागि बजेट सुनिश्चित गरि कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- सबै वडाका उपभोगता समिति र सरोकार वाला निकायहरुका लागि योजना संचालन सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्दै योजना अनुगमन, निरिक्षण र परिमाण र गुणस्तर अनुरुपको काम गर्नका लागि अनुगमन समितिलाई जिम्मेवार बनाईने छ ।
- दिगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्नका लागि बनेका योजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखिने छ ।
- आवासको हकलाई सुनिश्चित गर्न सुर्क्षित तथा रोजगारीको समेत व्यवस्था हुन सक्ने स्थानमा जग्गा प्राप्त गरी सहुलियत आवास योजना कार्यान्वयन गरिनेछ । यसका लागि निजी क्षेत्र संग साझेदारी समेत गर्न सकिनेछ ।
- एकिकृत शहरी विकास योजना तर्जुमा गरी अव्यवस्थित बसोबासलाई व्यवस्थित तुल्याउन एकिकृत वस्ती विकास आयोना संचालन गरिनेछ । गाउँपालिका गहनाको रुपमा रहेको पार्क, खुल्ला ठाउँ, सामुदायिक भवन लाई मर्मत तथा पुर्ननिर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

ख. भवन तथा शहरी विकास नीतिः

- भवन निर्माण गर्दा यस गाउँपालिकाबाट स्वीकृत कार्यविधि तथा नेपाल सरकार वा स्थानीय भवन संहिता ले तोकेका मापदण्डहरु पालना गर्ने नीति अंगिकार गरिनेछ ।
- घरनक्सा स्वीकृत नगरी घर निर्माण गर्ने प्रवृतिको अन्त्यका लागि दण्डजरिवानाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- वृक्षारोपण सहितको सडक निर्माणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- प्लटिङ्गलाई व्यवस्थित गर्न तोकिए बमोजिमको मापदण्ड अनुसार नाला, विद्युत, खल्ला स्थान आदिको व्यवस्था सहित गाउँपालिकामा दर्ता हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गांउँपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका सरकारी निजी तथा ऐलानी जग्गाहरु, पोखरी लगायतका सम्पत्तिहरु, सुकुम्वासी तथा अव्यवस्थित बसोबास क्षेत्रहरुको लगत संकलन गरि उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र हुने विकास निर्माणका योजनाहरुको आवश्यकताअनुसार DPRगरी विकास निर्माणका कार्यहरु अगाडि बढाइनेछ ।
- अर्नमा अवास कार्यक्रम संचालन गर्ने छ ।

CamScanner

४. वातावरण, वनतथा विपत व्यवस्थापन नीतिः

क वन तथा भु-संरक्षण नीतिः

- वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धि मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र नदी किनार, नहर किनार तथा सडक किनारमा वृक्षारोपण गरिनेछ ।
- नीजि तथा सार्वजनिक जग्गाहरुमा औषधी गुणयुक्त वनस्पतिहरु, जडिबुटिहरु तथा दुर्लभ एवमं लोपोन्मुख विरुवाहरु रोप्ने तथा संरक्षण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका ताल तलैया तथा पोखरिहरुको लगत संकलन गरी तिनमा भएका जैविक विविधताको संरक्षण र व्यबस्थापन गर्दै तीनिहरुलाई पर्यटकिय क्षेत्रको रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- नदि क्षेत्रहरुको संरक्षण गर्न नदि किनारको अतिक्रमण रोक्न र नदी नियन्त्रण गर्न आवश्यक पहल गरि टटवन्धको कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक सरकारी सम्पतीलाई केन्द्र तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी गाउँपालिकाको मातहतमा ल्याउन पहल गरिनेछ ।

ख. वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि नीतिः

- विकास कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा वातावरण मैत्रि र जलवायु परिवर्तनसँग अनुकुलित हुने गरि संचालन गरिनेछ ।
- प्लाष्टिक झोला नियन्त्रण गर्दै कागज तथा कपडा जन्य झोलालाई प्रोत्साहान गरी क्रमिक रुपमा यस गा. पा लाई प्लाष्टिक मुक्त गा.पा.घोषणाको लागि पहल गरिनेछ ।
- जैविक विषादीको खोजी तथा प्रवर्द्धन गर्दै स्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर गर्ने रासायनिक विषादी माथी प्रतिबन्द लगाईनेछ ।
- ठुला ठुला आयोजनाहरु संचालन गर्दा EIA/IEE गरिनेछ ।

ग. फोहोरमैला व्यवस्थापन नीतिः

- गाउँक्षेत्रका फोहोरको नियमित रुपमा सरसफाई गरिनेछ ।
- फोहोर व्यवस्थापनका लागि ल्याण्ड फिल्ड साईड खोजि गरिनेछ ।
- फोहर ब्यवस्थापनका सम्बन्धमा वडा समितिहरु मार्फत जनचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- गाउँक्षेत्रको फोहोर व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्रलाई संलग्न गराई फोहोर व्यवस्थापनमा सार्वजनिक-निजी साझेदारीनीति अवलम्बन गरिनेछ।
- सरसफाई कार्य नियमित व्यवस्थित गर्न सरसफाई कर्मचारीको व्यवस्था गरिनेछ ।

CamScanner

घ. विपत जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीतिः

- विपत प्रतिकार्यको समयमा संलग्न सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्था तथा नागरिक बिच अन्तर सम्बन्ध कायम गरी पिडितको पहिचान, पिडितलाई तत्काल राहत तथा पुनःस्थापना सम्बन्धि कार्यमा एकरुपता ल्याई दोहोरोपन सृजना हुन रोक लगाइनेछ ।
- स्थानीय/समुदाय स्तर सम्म विपत पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता विकास गर्न जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- विपदको समयमा राहत प्रदान गर्न एवमं तत्काल बाटो, पैनी, आदि मर्मत गरि क्षति न्युनिकरण गर्न एक विपद व्यवस्थापन कोष खडा र परिचालन सम्वन्धि निर्देशिका तयार गरिनेछ
- बिपदपूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निमाणपूर्वाधार निर्माणका विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई समावेश गरी कार्यान्वयन गरिनेछ
- खोज तथा उध्दार गर्न सक्ने, अग्नी नियन्त्रण गर्न सक्ने, प्राथमिक उपचार गर्न सक्ने, मनोसामाजिक परामर्श दिन सक्ने दक्षजनशक्ति परिचालन गरिनेछ ।

५. संस्थागत विकास, सुशासन र सेवा प्रवाहः

क. वित्तिय व्यवस्थापन

- गाउँपालिका तथा विषयगत कार्यालयको आम्दानी र खर्चको लेखाङ्कन software मार्फत गरिनेछ ।
- सार्वजानिक खरिद गर्दा पारदर्शी एवमं मितव्ययी ढङ्गले गरिनेछ।
- खर्चको नियमित रुपमा सर्वजनिकीकरण गर्ने तथा गाउँपालिकाको वेवसाईट मार्फत सार्वजनिकीकरण गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिहरु मार्फत संचालित योजनाहरुको नियमित अनुगमन, खर्च सार्वजनिककरण तथा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
- वित्तिय तथा भौतिक प्रगति सहितको प्रतिवेदन नियमित रुपमा तयार गरी सार्वजनिकीकरण गरिनेछ ।

ख. न्याय सम्पादन नीतिः

- नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को अधिनमा रहि निष्पक्ष, छिटो, छरितो, सुलभ, प्रभावकारी तथा जनउत्तत्तरदायी न्याय प्रणाली स्थापित गरिनेछ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पन्न हुने विवादलाई मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गर्न प्रत्येक वडामा भएको मेलमिलाप समितिलाई सक्रिय बनाईनेछ ।

CamScanner

- स्थानीय सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्रका सदस्यलाई, समितिको सदस्यलाई न्यायिक समितिले मेलमिलाप कर्ताको रुपमा सुचीकृत गरी निजहरुलाई मध्यस्थता तथा मेलमिलाप सम्वन्धि अभिमुखीकरण/तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- गाउँपालिका तथा न्यायीक समितिलाई कानुनी सल्लाह प्रदान तथा गाँउपालिका क्षेत्र भित्रका असहाय, विपन्न तथा हिंसा पिडित व्यक्तिहरुको कानूनी उपचारमा समन्वय गर्न कानूनी सल्लाहकार राखिनेछ ।
- न्यायिक कार्य सम्पादनलाई बार्षिक प्रतिवेदन मार्फत सभामा पेश गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

ग. सुचना तथा सञ्चार व्यवस्थापन नीतिः

- नागरिकको सुचनाको हकको उच्च सम्मान गर्दै सुचनाको हक सम्वन्धि ऐनले निर्दिष्ट गरेबमोजिमका सुचनाहरु प्रकाशन तथा नागरिकले मागेको सूचना नियमअनुसार प्रदान गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको वेवसाईट लाई रिडिजाईन गरि एक्ट्रेक्टिभ बनाईनेछ, फेसबुक, ट्वीटर जस्ता सामाजिक सञ्जालको समेत प्रयोग गरि सुचना सम्प्रेषण गरिनेछ ।
- छिटो, छरितो र प्रभावकारी सञ्चारका लागि गाँउपालिकाका पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारीहरुलाई एस.एम.एस. मार्फत सुचना प्रवाह गर्ने; सबै पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरुलाई प्रविधिमैत्री बनाउन आवश्यकतानुसार तालिम दिने तथा इमेल मार्फत पत्र आदानप्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सूचना सूचित तथा व्यवस्थित गर्न नागरिक वडा पत्र र यस गापा भित्रका सम्पुर्ण सार्वजनिक निकायलाइ प्रविधि मार्फत नियन्त्रण हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सुचना अधिकारीलाई सक्रिय तथा जवाफदेही बनाईनेछ ।
- यस क्षेत्रको पत्रकारहरु तथा संचारकर्मिहरु लाई अभिमुखिकरण मार्फत थप उर्जावान बनाउने प्रयत्न गरिनेछ ।

घ. सार्वजनिक सेवा तथा संगठन

- पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइ सबै गाउँबासीलाई सहज सरल ढंगबाट सेवा दिन गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,सबै वडा कार्यालयहरु तथा विषयगत कार्यालयहरुमा सेवा प्रवाह सम्बन्धी स्पष्ट जानकारी सहितको नागरिक वडापत्र राख्ने तथा First come first service,Last come last service सिद्धान्त का आधारमा सेवा प्रदान गरिनेछ।

- गाँउपालिकाका वडा कार्यालय लगायत विभिन्न निकायहरुमा ई-हाजिरी प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सेवा प्रवाह तथा कार्यसम्पादनमा गुणात्मक सुधार गर्न विधुतिय शासन प्रणाली लाई क्रमश लागू गर्दै जाने ।यसै वर्ष वडाकार्यालयहरुमा Cctv,back up तथा Internet सेवा जडान गरी गाउँपालिका केन्द्रसँग networkingगरिन्छ।
- दक्ष इमान्दार तथा अनुशासित कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने निति अवलम्बन गरी प्रत्येक वर्ष उत्कृष्ट कर्मचारीलाई प्रोत्साहन तथा सम्मान स्वरूपरकमरु.१० हजार नगद पुरस्कार प्रदान गर्नेछ ।
- कर्मचारी कल्याण काषको व्यवस्वथालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्न आवश्यकता अनुसार चार पांग्रे तथा दुई पांग्रे सवारी साधनहरु व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि तथा ज्ञान, सिप, र व्यवहारमा परिवर्तनका लागि वर्षमा कम्तिमा १ पटक अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम गरिनेछ ।
- दरवन्दी भन्दा बाहिर वा फाजिल दरबन्दीमा रहेको कर्मचारीलाई सरुवा वा विदाई गरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- वार्षिक कार्य योजना तयार गरि सोहि बमोजिम कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका विभिन्न शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई जिम्मेवार तुल्याउन आर्थिक वर्षको पहिलो महिनामा शाखाको कर्मचारी शाखा प्रमुख सँग, शाखा प्रमुखप्रमुख प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सँग र सम्पूर्ण कर्मचारी सामुहिक रुपमा प्र.प्र.अ. संग र प्र.प्र.अ गा.पा.अध्यक्ष सँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरिनेछ ।
- शाखागत कार्य विवरण तथा कार्य विशिष्टिकरण तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरु कार्य सम्पादनका लागि सूचक सहितका मापदण्ड बनाइने छ । र सोही मापदण्ड बमोजिम प्राप्त अंको आधारमा सेवा सुविधा एवं दण्ड पुरस्कारको व्यस्था गरिनेछ ।
- कर्मचारीका मनोवल उच्च राख्न एवं नतिजामुखी बनाउनको साथै सुशासन मापन गर्न कार्य सम्पादनमा उत्कृष्ट अंक प्राप्त गर्ने कर्मचारीहरुलाई न्यूनतम ५% देखि अधिकतम मासिक २०% सम्म का प्रोत्साहन भत्ता रुपमा उपलब्ध गराउन सकनेछ ।
- प्रोत्साहन भत्ता तथाकुनै पनि थप सेवा सुविधाका लागि तोकिएको समय भन्दा बढी कार्य गरेको ई-हाजिरिको रेकर्डका आधारमा भएको र यस गाउँपालिकाको कार्मचारीको कार्य

जिम्मेवारीको बहन, कार्य बोझ, कार्य सम्पादन तथा उत्तरदायित्व निर्वाह समेटी बनाईएको मापदण्डमा परेको हुनु पर्नेछ।

उपस्थित सभा सदस्यज्युहरु,

आ.व.२०८१/०८२ को नीति कार्यक्रम यस गाउँपालिकाको लागि एउटा दिर्घकालिन नीति पनि हो । यो स्थानीय तहको लागि इतिहास हुनेछ । यसले पुस्तौ-पुस्तालाई मार्गदर्शन दिई रहनेछ ।

यस कारण यस अर्नमा गाउँपालिकाको लक्ष्य हासिल गर्न जनताको आशा विश्वासलाई जोगाउन गाउँपालिकाको समग्र विकास गर्न ,"शिक्षा कृषि र स्वास्थ्य हाम्रो प्राथमिकता", समृद्ध अर्नमा निर्माणमा हामी सबैको प्रतिवद्धता " नारा साकार पार्न क्षेत्रगत, विषयगत, वडागत योजनाहरु नीति तथा कार्यक्रम अनुरुप हुनजरुरी छ ।

....

अशोक कुमार यादव
गाउँसभा अध्यक्ष/गा.पा.अध्यक्ष
अर्नमा गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
अर्नमा सिरहा, (मधेश प्रदेश) नेपाल

अशोक कुमार यादव
गा.पा. अध्यक्ष

CamScanner